

Van: M. Groen Datum: 7-11-2023
 Aan: Claudia Fonseca Costa Projectnr.: Natuurwaarde ATV Kweeklust

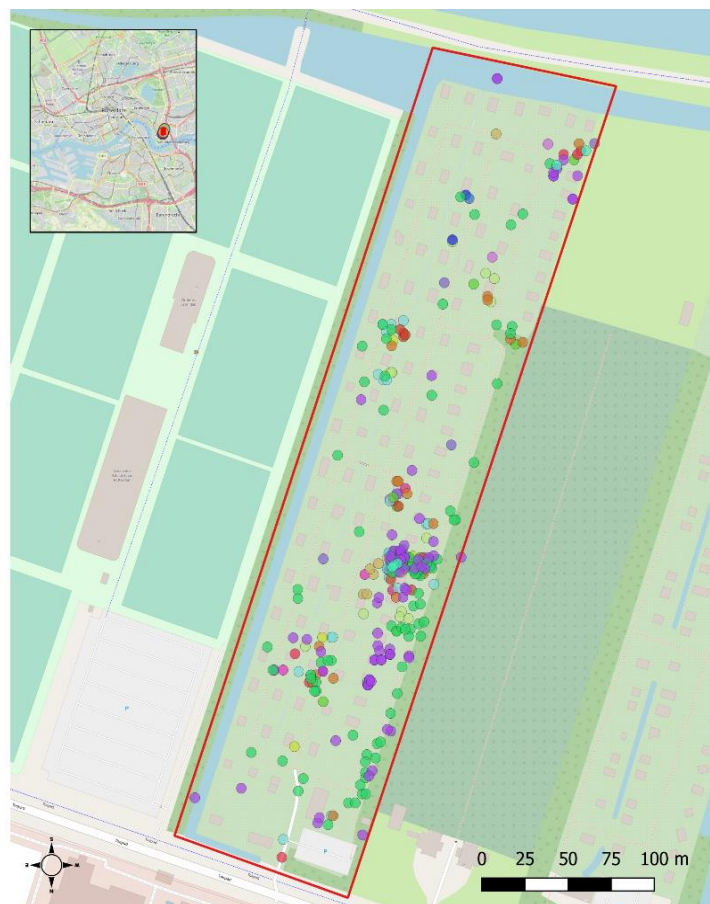
Aanleiding

De Gemeente Rotterdam heeft een omgevingsvisie Oostflank opgesteld. Hierin moet de volkstuinvereniging A.T.V. Kweeklust plaats maken voor woningbouw en voor uitbreiding van sportcomplexen (van de hockeyclub Leonidas, voetbalvelden en mogelijk de Schaatsbaan). Eind november wordt de omgevingsvisie Oostflank in de gemeenteraad besproken. Daar krijgen de mensen die een zienswijze hebben ingediend, de mogelijkheid om deze toe te lichten, ook Kweeklust heeft een zienswijze ingediend. In de zienswijze hebben zij een beschrijving van de natuurwaarde nodig om de ecologische waarden en de biodiversiteit in het volkstuincomplex te kunnen aantonen.

Legenda

Aantal waarnemingen/soorten per soortgroep

- Amfibieën (19/4)
- Blad- en Levermossen (2/2)
- Geleedpotigen (6/4)
- Insecten - Dagvlinders (29/11)
- Insecten - Kevers (13/7)
- Insecten - Libellen (12/4)
- Insecten - Macronachtvlinders (6/5)
- Insecten - Micronachtvlinders (5/3)
- Insecten - Sprinkhanen en Krekels (6/3)
- Insecten - Vliegen en Muggen (8/6)
- Insecten - Wantsen (6/5)
- Insecten - Wespen, Bijen en Mieren (21/4)
- Korstmossen (1/1)
- Vaatplanten (120/79)
- Vogels (85/33)
- Weekdieren (5/4)
- Zoogdieren, Overige zoogdieren (2/2)
- Zoogdieren, Vleermuizen (6/5)
- ▭ Grens ATV Kweeklust

Figuur 1. Kaart van de locatie van de waarnemingen per soortgroep in volkstuinvereniging A. T. V. Kweeklust.

Kweeklust is sinds 1961 gelegen aan het Toepad 85 in de wijk de Esch en is aan de oostkant ingesloten door de Joodse begraafplaats die er al zit sinds 1895 en westelijk door de Schaatsbaan Rotterdam. Tussen beide ligt een kleine watergang (sloot) die in het noorden verbreedt. Het volkstuincomplex heeft 110 tuinen en beslaat een oppervlakte van 30141 m². Zie ook Figuur 1.

Methodiek

De natuurwaarde van een gebied is de waarde die aan een bepaald gebied wordt toegekend, gezien vanuit het perspectief van natuurbescherming. Voor het bepalen van de natuurwaarde van een gebied kunnen verschillende criteria gebruikt worden. In voorliggend document wordt gekeken naar de soorten die zijn waargenomen op het volkstuincomplex (biodiversiteitswaarde). Daarnaast wordt de waarde van de biotoop volkstuin toegelicht en de mate van ecologische verbinding of juist isolatie van het betreffende gebied (landschappelijke waarde).

NDFF waarnemingen

De waarnemingen van soorten zijn verzameld over de afgelopen 5 jaar en zijn afkomstig uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). In de NDFF zijn alleen waarnemingen opgenomen die gevalideerd zijn door experts in het betreffende vakgebied. Het kan dus zijn dat er meer soorten zijn waargenomen op A.T.V. Kweeklust maar dat deze (nog) niet gevalideerd zijn en dus (nog) niet in de NDFF zitten. Dit zorgt er tevens voor dat aangeplante en gecultiveerde soorten zoveel mogelijk worden uitgesloten in de analyse.

Resultaten

Biodiversiteitswaarde A.T.V Kweeklust

Op volkstuinvereniging A.T.V. Kweeklust zijn in de afgelopen vijf jaar 352 waarnemingen en 182 soorten opgenomen in de NDFF, zie Tabel 1. De meeste waarnemingen en soorten betreffen de soortgroep vaatplanten gevold door de vogels en de dagvlinders, zie Figuur 2. Er zijn in totaal 15 beschermde soorten waargenomen. Dit zijn 4 vogels die baltsend of broedend gezien zijn of wel jaarrond beschermd zijn, namelijk Sperwer *Accipiter nisus*, Huismus *Passer domesticus*, Zwartkop *Sylvia atricapilla* en Zanglijster *Turdus philomelos*. Alle broedende vogels zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (Wnb), zie Appendix C. Er zijn 4 beschermde amfibieën waargenomen, namelijk Groene kikker spec. *Pelophylax sp.*, Bruine kikker *Rana temporaria*, Gewone pad *Bufo bufo* en Kleine watersalamander *Lissotriton vulgaris*. Ook is het beschermde zoogdier de Mol *Talpa europaea* waargenomen, echter geldt voor zowel de Mol als de amfibieënsoorten een vrijstelling op de Wnb in de provincie Zuid-Holland. Tenslotte, zijn er nog 5 beschermde vleermuissoorten waargenomen, namelijk Gewone

dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*, Meervleermuis *Myotis dasycneme* en Laatvlieger *Eptesicus serotinus*. Van de 18 soortgroepen die zijn aangetroffen zijn alleen de vleermuizen daadwerkelijk geïnventariseerd, zie appendix A. En kan er vanuit worden gegaan dat in deze soortgroep alle voorkomende soorten bekend zijn. Voor alle overige groepen is dit niet het geval.

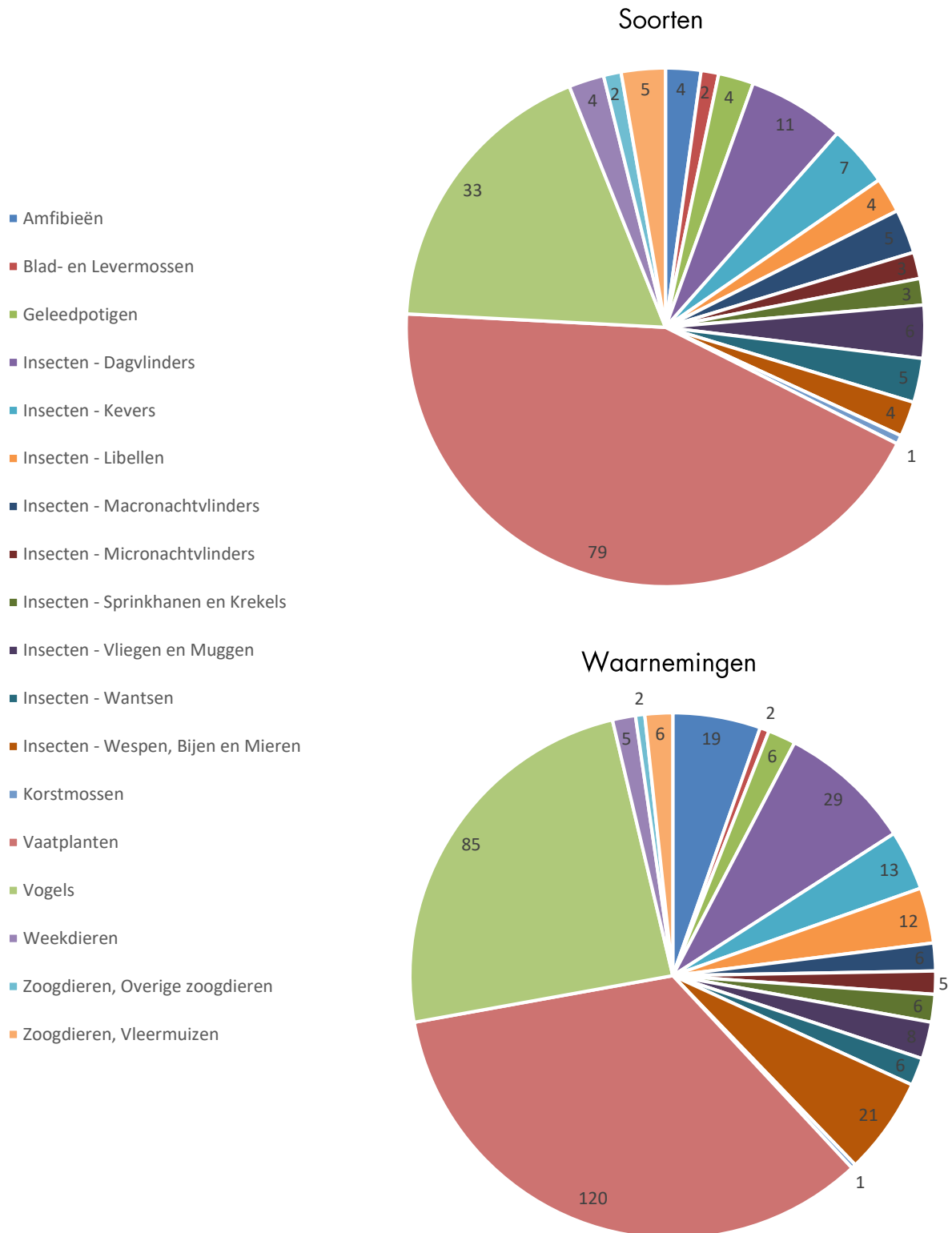
Een opvallende waarneming is de Moeraswespenorchis *Epipactis palustris*, deze soort is in het urbane gebied zeker zeldzaam te noemen. Andere zeldzame of opvallende waarnemingen in de stad zijn Koninginnenpage *Papilio machaon*, Windepijlstaart *Agrilus convolvuli*, Tuimelaar *Cybister lateralimarginalis*, Kerkuil *Tyto alba* en Kruisbek *Loxia curvirostra*.

Voorts zijn er 5 soorten waargenomen die op de rode lijst staan. Dat is de Laatvlieger (kwetsbaar), Huismus (gevoelig), Veenmol *Gryllotalpa gryllotalpa* (kwetsbaar), Moeraswespenorchis (kwetsbaar) en Bosaardbei *Fragaria vesca* (gevoelig).

Er zijn in totaal 13 uitheemse soorten waargenomen op A.T.V. Kweeklust. Dit zijn 9 planten, 1 vogel, 1 weekdier en 2 kevers. Het betreft allemaal reeds algemeen voorkomende soorten in de gemeente Rotterdam. De meest bekende en notoire soorten zijn Reuzenberenklauw *Heracleum mantegazzianum*, Reuzenbalsemien *Impatiens glandulifera*, Halsbandparkiet *Psittacula krameri* en het Aziatisch lieveheersbeestje *Harmonia axyridis*.

Tabel 1. Aantallen waarnemingen, soorten, beschermde soorten en exoten per soortgroep.

Soortgroep	Waarnemingen	Soorten	Beschermd	Exoten
Amfibieën	19	4	4	0
Blad- en Levermossen	2	2	0	0
Geleedpotigen	6	4	0	0
Insecten - Dagvlinders	29	11	0	0
Insecten - Kevers	13	7	0	2
Insecten - Libellen	12	4	0	0
Insecten - Macronachtvlinders	6	5	0	0
Insecten - Micronachtvlinders	5	3	0	0
Insecten - Sprinkhanen en Krekels	6	3	0	0
Insecten - Vliegen en Muggen	8	6	0	0
Insecten - Wantsen	6	5	0	0
Insecten - Wespen, Bijen en Mieren	21	4	0	0
Korstmossen	1	1	0	0
Vaatplanten	120	79	1	9
Vogels	85	33	3	1
Weekdieren	5	4	0	1
Zoogdieren, Overige zoogdieren	2	2	1	0
Zoogdieren, Vleermuizen	6	5	5	0
Totaal	352	182	14	13

Figuur 2. Cirkeldiagram van het aantal soorten en waarnemingen per soortgroep in volkstuinvereniging A. T. V. Kweeklust.

Landschappelijke waarde A.T.V. Kweeklust

Volkstuinen bieden verrassend veel structuurvariatie voor planten en dieren. En vaak zijn volkstuinen dan ook hotspots voor de biodiversiteit in de stad. De combinatie van struweel, vaste planten, vrijstaande bomen, tuin- en akkerkruiden en aangeplante gewassen, in combinatie met water en natuurvriendelijke oevers, maakt van sommige volkstuincomplexen groene eilanden aan de rand van een versteende omgeving. Een opmerkelijk element op volkstuinen zijn de – soms decennia oude- naaldbomen, waarbij met name diverse soorten coniferen een onderscheidend element vormen. Ze maken dat volkstuincomplexen behoren tot de belangrijkste broedplaatsen voor verschillende soorten vogels in Rotterdam, zoals de Ransuil en het Goudhaantje. Ook op A.T.V. Kweeklust zijn al deze variaties en elementen aanwezig wat een flinke meerwaarde voor de biodiversiteit betekent. Wel moet hier de kanttekening worden gemaakt, dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest moet worden vermeden.

Doordat steden en dorpen steeds meer naar elkaar toegroeien, worden groenverbindingen en dus groenvoorzieningen, steeds belangrijker als leefgebied voor allerlei planten en dieren. Volkstuinen zijn meestal in de stadsrand gelegen of tussen versteende gebieden en vormen zo een mooie stapsteen voor natuur van buiten de stad, maar zeker en ook binnenin steden. Kweeklust zorgt in combinatie met de, vanwege de ouderdom, hoge natuurwaarde van de naastgelegen Joodse begraafplaats en de andere tuinvereniging voor een groot groen blok in de wijk de Esch. Hiermee vormt het een stapsteen tussen het zuidelijk gelegen natuurgebied Polder de Esch, dat onderdeel is van het Natuur Netwerk Nederland, en het noordelijk gelegen Kralingse Bos. De functie als groene verbinding is dan ook een meerwaarde voor de biodiversiteit in de gemeente Rotterdam. Een direct voorbeeld hiervan zijn de waarnemingen van een overvliegende Meervleermuis en Rosse vleermuis, die de volkstuinvereniging dus daadwerkelijk gebruiken als groene verbinding door de stad. Zie bijlage A.

Conclusie

De natuurwaarde van A. T. V. Kweeklust is hoog voor een groengebied midden in de stad.

De waarnemingen en soorten zijn beperkt, maar dit komt vooral omdat er geen of nauwelijks gerichte inventarisaties hebben plaatsgevonden. Voor een beter beeld van de biodiversiteit en daarmee de natuurwaarde is dit wel aan te raden. Onder de soorten die wel zijn waargenomen zitten soorten die zeldzaam zijn in hoog stedelijk gebied. Eveneens komen er beschermde soorten en rode lijst soorten voor op het volkstuincomplex.

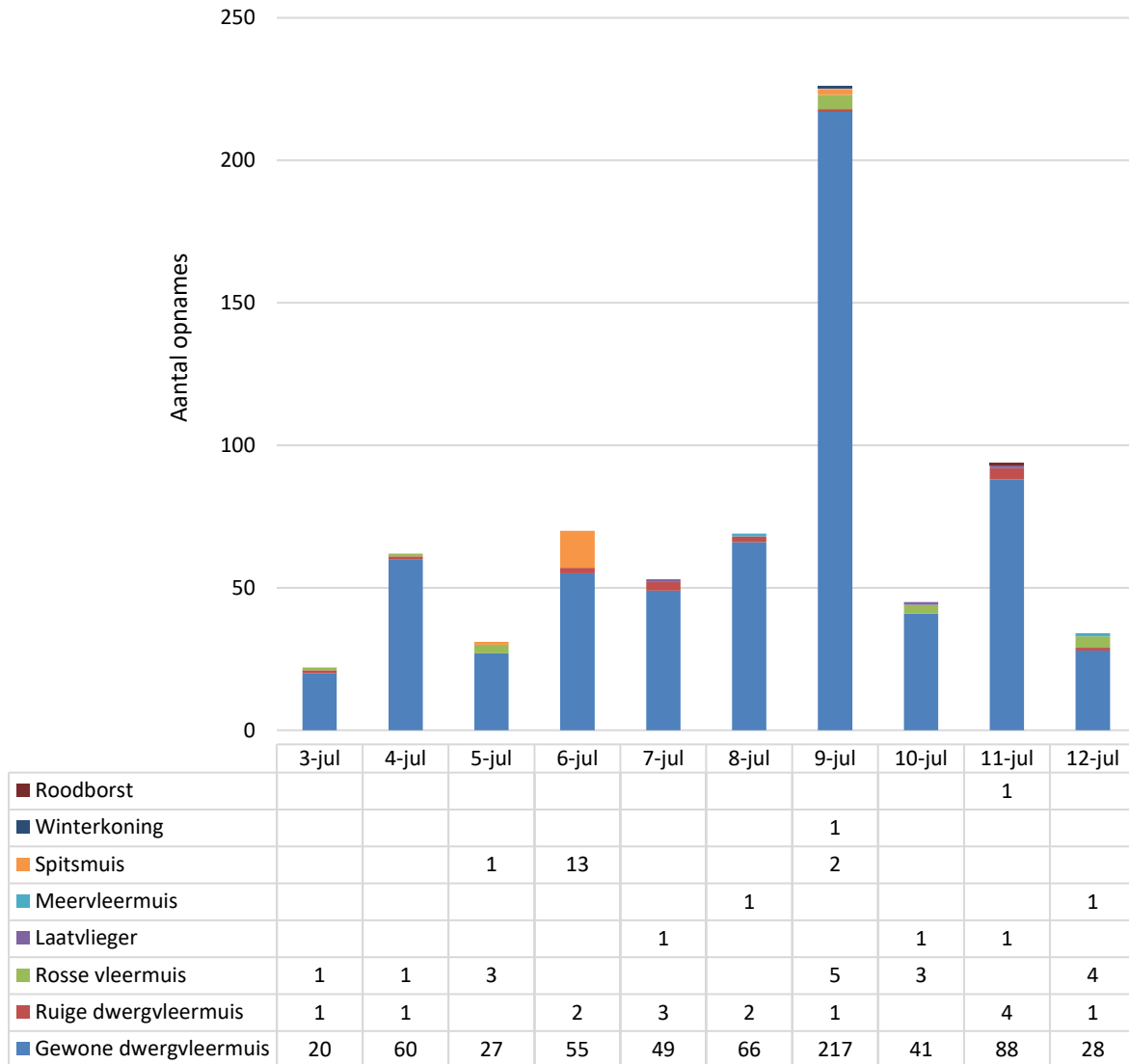
Het volkstuincomplex kent veel variatie wat betreft groen, inrichting en structuur en is daarbij belangrijk gesitueerd wanneer men kijkt naar een grotere schaal. Het is een groene verbinding die ook in de realiteit wordt gebruikt door verschillende soorten.

Uit meerdere onderzoeken is al gebleken dat de biodiversiteit in volkstuinparken vele malen groter is dan in gemeentelijk groen. En dat ze het groen in de stad versterken. Met het oog op

de toekomst en de uitdagingen van een gezonde, klimaat adaptieve, bio-diverse en leefbare groene stad is de waarde van een volkstuin dan ook onmiskenbaar.

Appendix A - Vleermuizen A.T.V. Kweeklust

In totaal zijn er 706 opnames gemaakt in de periode van 03-07 t/m 12-07 waarop een zoogdier (688 vleermuis opnames en 16 spitsmuis opnames) of een vogel (2 opnames) is opgenomen. De S2 batlogger hing naast een sloot gelegen in het midden van ATV Kweeklust.

Er zijn 5 soorten vleermuizen waargenomen op de opnamelocatie. In de gemeente Rotterdam zijn er tot nu toe 9 soorten waargenomen, maar de meeste hiervan zijn zeldzaam.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn de algemeenste soorten vleermuizen in de stad en worden veel waargenomen verspreid over de gehele gemeente. De

hoge aantallen opnames van deze soorten wijst erop dat de vleermuizen boven de sloot op het moestuinterrein foerageren.

De Rosse vleermuis is vooral gebonden aan oude parken, want de soort leeft niet in gebouwen maar in holtes van oude bomen. Er zijn 17 opnames gemaakt in het park en dit kan er op duiden dat er wellicht een kolonie in de buurt is. Ook omdat er oude bomen op het moestuin terrein staan en ook op de naastgelegen Joodse berggraafplaats. Er moet hier wel een slag om de arm worden gehouden want Rosse vleermuizen staan er om bekend dat ze flinke afstanden af leggen om te foerageren. En het zou dus ook kunnen betekenen dat er een vliegroute boven de moestuinvereniging ligt. De soort is vrij algemeen rondom parken.

Verder is de laatvlieger aangetroffen in de opnames. Een gebouwbewonende grote soort die zeker niet algemeen is in de stad. Er zijn maar 3 opnames gemaakt wat er op duidt dat het hier om overvliegende vleermuizen gaat.

Tenslotte zijn er twee 2 opnames van de Meervleermuis. Deze soort is zeldzaam in de gemeente Rotterdam en dit is dan ook zeker een leuke waarneming. Omdat de populatie van de meervleermuis Europees gezien afneemt is dit ook een soort die de zwaarste vorm van wettelijke bescherming geniet. Alhoewel alle vleermuizen in Nederland beschermt zijn. De meervleermuis op de opnames is is een overvliegend beest dat waarschijnlijk op weg is naar één van de twee grote plassen direct ten zuiden en ten noorden van het moestuincomplex. Meervleermuizen foerageren namelijk over het algemeen boven grote wateren.

Appendix B - Soortenlijst NDFF

Nederlandse naam	Wetenschappelijk naam	Soortgroep
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
Groene kikker (Onb.)	<i>Pelophylax esculentus</i> <i>synklepton</i>	Amfibieën
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
Gewoon muisjesmos	<i>Grimmia pulvinata</i>	Blad- en Levermossen
Gewoon puntmos	<i>Calliergonella cuspidata</i>	Blad- en Levermossen
Kelderpissebed	<i>Oniscus asellus</i>	Geleedpotigen
Kruisspin	<i>Araneus diadematus</i>	Geleedpotigen
Schorsmarpissa	<i>Marpissa muscosa</i>	Geleedpotigen
Strekpoot	<i>Dicranopalpus ramosus</i>	Geleedpotigen
Atalanta	<i>Vanessa atalanta</i>	Insecten - Dagvlinders
Bont zandoogje	<i>Pararge aegeria</i>	Insecten - Dagvlinders
Boomblauwtje	<i>Celastrina argiolus</i>	Insecten - Dagvlinders
Citroenvlinder	<i>Gonepteryx rhamni</i>	Insecten - Dagvlinders
Dagpauwoog	<i>Aglais io</i>	Insecten - Dagvlinders
Gehakelde aurelia	<i>Polygonia c-album</i>	Insecten - Dagvlinders
Groot koolwitje	<i>Pieris brassicae</i>	Insecten - Dagvlinders
Klein geaderd witje	<i>Pieris napi</i>	Insecten - Dagvlinders
Klein koolwitje	<i>Pieris rapae</i>	Insecten - Dagvlinders
Kleine vos	<i>Aglais urticae</i>	Insecten - Dagvlinders
Koninginnenpage	<i>Papilio machaon</i>	Insecten - Dagvlinders
Blauw muntgoudhaantje	<i>Chrysolina coerulans</i>	Insecten - Kevers
Elzenhaantje	<i>Agelastica alni</i>	Insecten - Kevers
Rode smalbok	<i>Corymbia rubra</i>	Insecten - Kevers
Rode weekschildkever	<i>Rhagonycha fulva</i>	Insecten - Kevers
Tuimelaar	<i>Cybister lateralmarginalis</i>	Insecten - Kevers
Veelstippig Aziatisch lieveheersbeestje	<i>Harmonia axyridis f. succinea</i>	Insecten - Kevers
Viervlekkig Aziatisch lieveheersbeestje	<i>Harmonia axyridis f. spectabilis</i>	Insecten - Kevers
Zevenstippelig lieveheersbeestje	<i>Coccinella septempunctata</i>	Insecten - Kevers
Gewone oeverlibel	<i>Orthetrum cancellatum</i>	Insecten - Libellen
Houtpantserjuffer	<i>Chalcolestes viridis</i>	Insecten - Libellen
Lantaarntje	<i>Ischnura elegans</i>	Insecten - Libellen
Vroege glazenmaker	<i>Aeshna isocetes</i>	Insecten - Libellen
bonte brandnetelroller	<i>Anania hortulata</i>	Insecten - Macronachtvlinders
Gerande spanner	<i>Lomaspilis marginata</i>	Insecten - Macronachtvlinders

Huismoeder	Noctua pronuba	Insecten - Macronachtvlinders
Oranje wortelboorder	Triodia sylvina	Insecten - Macronachtvlinders
Windepilstaart	Agrius convolvuli	Insecten - Macronachtvlinders
blauwooggrasmot	Agriphila straminella	Insecten - Micronachtvlinders
Kolibrievlinder	Macroglossum stellatarum	Insecten - Micronachtvlinders
Kroosvlindertje	Cataclysta lemnata	Insecten - Micronachtvlinders
Grote groene sabelsprinkhaan	Tettigonia viridissima	Insecten - Sprinkhanen en krekels
Struiksprinkhaan	Leptophyes punctatissima	Insecten - Sprinkhanen en Krekels
Veenmol	Gryllotalpa gryllotalpa	Insecten - Sprinkhanen en Krekels
Blinde bij	Eristalis tenax	Insecten - Vliegen en Muggen
Doodskopzweefvlieg	Myathropa florea	Insecten - Vliegen en Muggen
Lucilia	Lucilia spec.	Insecten - Vliegen en Muggen
Snorzweefvlieg	Episyrphus balteatus	Insecten - Vliegen en Muggen
Stadsreus	Volucella zonaria	Insecten - Vliegen en Muggen
Vliegen en muggen	Diptera sp. indet	Insecten - Vliegen en Muggen
Berkenkielwants	Elasmostethus interstinctus	Insecten - Wantsen
Grauwe schildwants	Rhaphigaster nebulosa	Insecten - Wantsen
Groene schildwants	Palomena prasina	Insecten - Wantsen
Smalle randwants	Gonocerus acuteangulatus	Insecten - Wantsen
Zuringwants	Coreus marginatus	Insecten - Wantsen
Aardhommel-groep	Bombus terrestris/lucorum/magnus/cryptarum	Insecten - Wespen, Bijen en Mieren
Akkerhommel	Bombus pascuorum	Insecten - Wespen, Bijen en Mieren
Honingbij	Apis mellifera	Insecten - Wespen, Bijen en Mieren
Hoornaar	Vespa crabro	Insecten - Wespen, Bijen en Mieren
Physcia	Physcia sp. indet.	Korstmossen
Adelaarsvaren	Pteridium aquilinum	Vaatplanten
Akkerkool	Lapsana communis	Vaatplanten
Bernagie	Borago officinalis	Vaatplanten
Bitterzoet	Solanum dulcamara	Vaatplanten
Boekweit	Fagopyrum esculentum	Vaatplanten
Bosaardbei	Fragaria vesca	Vaatplanten
Bosrank	Clematis vitalba	Vaatplanten
Braam (G)	Rubus sp. indet.	Vaatplanten
Brede wespenorchis	Epipactis helleborine subsp. helleborine	Vaatplanten
Brede wespenorchis / Duinwespenorchis	Epipactis helleborine	Vaatplanten
Dagkoekoeksbloem	Silene dioica	Vaatplanten
Donker kaasjeskruid	Malva sylvestris var. mauritiana	Vaatplanten
Echte valerian	Valeriana officinalis	Vaatplanten

Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	Vaatplanten
Es	<i>Fraxinus excelsior</i>	Vaatplanten
Geel nagelkruid	<i>Geum urbanum</i>	Vaatplanten
Gehoornde klaverzuring	<i>Oxalis corniculata</i>	Vaatplanten
Gele lis	<i>Iris pseudacorus</i>	Vaatplanten
Gewone brunel	<i>Prunella vulgaris</i>	Vaatplanten
Gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Vaatplanten
Gewone margriet	<i>Leucanthemum vulgare</i>	Vaatplanten
Gewone melkdistel	<i>Sonchus oleraceus</i>	Vaatplanten
Gewone smeerwortel	<i>Symphytum officinale</i>	Vaatplanten
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>	Vaatplanten
Gewoon biggenkruid	<i>Hypochaeris radicata</i>	Vaatplanten
Grote / Getande weegbree	<i>Plantago major</i>	Vaatplanten
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>	Vaatplanten
Grote kattenstaart	<i>Lythrum salicaria</i>	Vaatplanten
Grote teunisbloem	<i>Oenothera glazioviana</i>	Vaatplanten
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>	Vaatplanten
Haagwinde	<i>Convolvulus sepium</i>	Vaatplanten
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	Vaatplanten
Heermoes	<i>Equisetum arvense</i>	Vaatplanten
Hoge fijnstraal	<i>Erigeron sumatrensis</i>	Vaatplanten
Hop	<i>Humulus lupulus</i>	Vaatplanten
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>	Vaatplanten
Iep	<i>Ulmus spec.</i>	Vaatplanten
Italiaans raaigras	<i>Lolium multiflorum</i>	Vaatplanten
Jakobskruiskruid / Duinkruiskruid	<i>Jacobaea vulgaris</i>	Vaatplanten
Kikkerbeet	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Vaatplanten
Klimop	<i>Hedera helix</i>	Vaatplanten
Koninginnekruid	<i>Eupatorium cannabinum</i>	Vaatplanten
Kruipend zenegroen 'Atropurpurea'	<i>Ajuga reptans 'Atropurpurea'</i>	Vaatplanten
Laurierkers	<i>Prunus laurocerasus</i>	Vaatplanten
Look-zonder-look	<i>Alliaria petiolata</i>	Vaatplanten
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	Vaatplanten
Malva	<i>Malva alcea/moschata</i>	Vaatplanten
Mannetjesvaren	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Vaatplanten
Melganzenvoet	<i>Chenopodium album</i>	Vaatplanten
Mispel	<i>Mespilus germanica</i>	Vaatplanten
Moederkruid	<i>Tanacetum parthenium</i>	Vaatplanten
Moerascypres	<i>Taxodium distichum</i>	Vaatplanten
Moerashyacint	<i>Pontederia cordata</i>	Vaatplanten

Moeraswespenorchis	<i>Epipactis palustris</i>	Vaatplanten
Munt (G)	<i>Mentha</i> sp. indet.	Vaatplanten
Noorse esdoorn	<i>Acer platanoides</i>	Vaatplanten
Oranje havikskruid	<i>Pilosella aurantiaca</i>	Vaatplanten
Prikneus	<i>Silene coronaria</i>	Vaatplanten
Reuzenbalsemien	<i>Impatiens glandulifera</i>	Vaatplanten
Reuzenberenklauw	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Vaatplanten
Rhododendron	<i>Rhododendron</i> sp. indet.	Vaatplanten
Robertskruid	<i>Geranium robertianum</i>	Vaatplanten
Rode kornoelje	<i>Cornus sanguinea</i>	Vaatplanten
Rood guichelheil / Blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i>	Vaatplanten
Schijnaardbei	<i>Potentilla indica</i>	Vaatplanten
Slaapbol	<i>Papaver somniferum</i>	Vaatplanten
Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	Vaatplanten
Sporkehout	<i>Rhamnus frangula</i>	Vaatplanten
Tuinjudaspenning	<i>Lunaria annua</i>	Vaatplanten
Vingerhoedskruid	<i>Digitalis purpurea</i>	Vaatplanten
Watergentiaan	<i>Nymphoides peltata</i>	Vaatplanten
Wilde kardinaalsmuts	<i>Euonymus europaeus</i>	Vaatplanten
Wilde liguster	<i>Ligustrum vulgare</i>	Vaatplanten
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>	Vaatplanten
Witte waterlelie	<i>Nymphaea alba</i>	Vaatplanten
Zevenblad	<i>Aegopodium podagraria</i>	Vaatplanten
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	Vaatplanten
Zwarte berk	<i>Betula nigra</i>	Vaatplanten
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	Vaatplanten
Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	Vogels
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Vogels
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	Vogels
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	Vogels
Ekster	<i>Pica pica</i>	Vogels
Fazant	<i>Phasianus colchicus</i>	Vogels
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Vogels
Gele kwikstaart (soort onbepaald)	<i>Motacilla flava</i> s.l.	Vogels
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	Vogels
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	Vogels
Halsbandparkiet	<i>Psittacula krameri</i>	Vogels
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	Vogels
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	Vogels
Ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	Vogels

Kauw	<i>Corvus monedula</i>	Vogels
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	Vogels
Koolmees	<i>Parus major</i>	Vogels
Krakeend	<i>Anas strepera</i>	Vogels
Kruisbek	<i>Loxia curvirostra</i>	Vogels
Kuifeend	<i>Aythya fuligula</i>	Vogels
Merel	<i>Turdus merula</i>	Vogels
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Vogels
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	Vogels
Soepeend	<i>Anas platyrhynchos f. domesticus</i>	Vogels
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	Vogels
Staartmees	<i>Aegithalos caudatus</i>	Vogels
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	Vogels
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	Vogels
Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>	Vogels
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	Vogels
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Vogels
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	Vogels
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Vogels
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	Vogels
Boerenknoopje	<i>Discus rotundatus rotundatus</i>	Weekdieren
Gastropoda	<i>Gastropoda sp. indet.</i>	Weekdieren
Segrijnslak	<i>Cornu aspersum aspersum</i>	Weekdieren
Spaanse aardslak	<i>Lehmannia valentiana</i>	Weekdieren
Mol	<i>Talpa europaea</i>	Zoogdieren, Overige zoogdieren
Spitsmuis (onbekend)	<i>Soricidae indet.</i>	Zoogdieren, Overige zoogdieren
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren, Vleermuizen
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Zoogdieren, Vleermuizen
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren, Vleermuizen
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	Zoogdieren, Vleermuizen
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren, Vleermuizen

Bijlage C – Wettelijk kader

1. Inleiding

De Wet Natuurbescherming is per 1 januari 2017 van kracht en vervangt de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. De informatie hieronder vat de belangrijkste feiten samen met betrekking tot de bescherming van soorten via de Wet natuurbescherming, en is gericht op personen en instanties die te maken krijgen met de wet in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, beheer en onderhoud. Uitvoering van de wet valt onder de verantwoordelijkheid van de provincies, met uitzondering van grote infrastructurele projecten aan onder meer waterwegen; daarbij blijft de Rijksoverheid het bevoegd gezag. De inhoud van deze samenvatting betreft in eerste instantie de algemeen geldende verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming en in tweede instantie de Zuid-Hollandse context waarin deze verbodsbepalingen moeten worden toegepast. De aanvullende regelgeving rond bescherming van soorten in Natura 2000-gebieden wordt hier slechts kort besproken.

2. Doel van de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming beschermt de van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren en natuurgebieden.

3. Beschermingsregimes soorten

In de Wet natuurbescherming zijn drie categorieën soorten onderscheiden met een eigen beschermingsregime en daaraan gekoppelde verbodsbepalingen: vogels, habitatrichtlijnsoorten en overige soorten. Een soort kan niet onder meer dan één van deze regimes vallen. Vogels vallen per definitie onder het regime van de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn betreffen Europese beschermingsregimes waar met de verbodsbepalingen artikel 3.1 en 3.5 in de Wet natuurbescherming in Nederland invulling aan wordt gegeven. Het regime 'andere soorten', artikel 3.10, heeft betrekking op soorten die alleen vallen onder een nationaal beschermingsregime; deze soorten zijn niet vermeld in de Europese richtlijnen. De drie beschermingsregimes met hun verbodsbepalingen zijn hieronder weergegeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel B, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8 (bepalingen dat ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, hier niet uitgebreid besproken), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel B, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de Bosmuis, de Huisspitsmuis en de Veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4. Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

De provinciale verordening bevat onder andere regels voor faunabeheereenheden en diverse vrijstellingen voor het bestrijden van schade en het uitvoeren van werkzaamheden. Ook is in de verordening opgenomen voor welke soorten een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (zie de soortenlijst verderop onder 'Beschermdere andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)').

5. Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

In de provinciale beleidsregel staan onderwerpen als het verlenen van tegemoetkomingen in de faunaschade en de vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden.

6. Vogelsoorten met een (potentieel) ongunstige staat van instandhouding in Zuid-Holland (artikel 3.1)

Naar aanleiding van artikel 3.1 lid 5 heeft Bureau Stadsnatuur een lijst opgesteld van vogelsoorten waarbij verstoring van wezenlijke invloed kan zijn op de staat van instandhouding in Zuid-Holland. Het betreft soorten die als broedvogel in de provincie voorkomen en waarvoor onder de Flora- en faunawet reeds een jaarronde bescherming van nestlocaties en vaste rustplaatsen gold (de onder de Flora- en faunawet als 'categorie 1 t/m 4' gekwalificeerde soorten), aangevuld met soorten die op basis van actuele gegevens van Sovon een ongunstige staat van instandhouding kennen (de voorheen als 'categorie 5' gekwalificeerde soorten met een negatieve populatietrend en/of een kleine, kwetsbare populatie) en waarvoor derhalve gemitigeerd of gecompenseerd zou moeten worden in geval van conflicterende ruimtelijke ontwikkeling en beheer. Deze lijst is niet uitputtend en kan naar aanleiding van ontwikkelingen in de toekomst worden gewijzigd op basis van ecologisch zwaarwegende omstandigheden, zoals veranderingen in populatie-omvang of areaal van een soort. Het effect van de ingreep op de instandhouding van de soort is uiteindelijk leidend in de afweging of sprake is van een beschermde (en daarmee ontheffingsplichtige) situatie. Het gaat om de volgende 85 soorten:

Appelvink	Groene specht	Krooneend	Roerdomp	Tureluur
Baardmanneetje	Grote gele kwikstaart	Kwak	Roek	Veldleeuwerik
Blauwe reiger	Grote karekiet	Kwartelkoning	Scholekster	Velduil
Boerenzwaluw	Grote mantelmeeuw	Kleine zilverreiger	Slechtvalk	Visdief
Bontbekplevier	Grutto	Lepelaar	Slobeend	Waterral
Boomvalk	Havik	Matkop	Snor	Watersnip
Bosuil	Huismus	Middelste zaagbek	Sperwer	Wielewaal
Bruine kiekendief	Huiszwaluw	Noordse stern	Spotvogel	Wilde eend
Buizerd	Grote zilverreiger	Nachtegaal	Spreeuw	Wintertaling
Dwergstern	Ijsvogel	Oeverzwaluw	Sprinkhaanzanger	Woudaap
Eider	Kerkuil	Ooievaar	Stenuil	Wulp

Gele Kwikstaart	Kievit	Patrijs	Steltkluit	Zomertaling
Gierzwaluw	Kleine bonte specht	Porseleinhoen	Stormmeeuw	Zomertortel
Goudvink	Kleine plevier	Purperreiger	Strandplevier	Zilvermeeuw
Graspieper	Kluit	Raaf	Tafeleend	Zwarte roodstaart
Grauwe Klauwier	Kneu	Ransuil	Tapuit	Zwarte stern
Grauwe vliegenvanger	Koekoek	Ringmus	Torenvalk	Zwartkopmeeuw

7. Beschermd habitatrichtlijnsoorten in Zuid-Holland (artikel 3.5)

Soorten uitsluitend vermeld in Bijlage II – Beschermingsregime artikel 3.5 alleen van toepassing in Natura 2000-gebieden.

De volgende 2 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen uitsluitend in voor deze soorten aangewezen Natura 2000-gebieden onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Nauwe korfslak	Zeggekorfslak
----------------	---------------

Soorten vermeld in Bijlage IV – Beschermingsregime artikel 3.5 van toepassing.

De volgende 40 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Groenknolorchis	Steur	Noordse woelmuis	Laatvlieger	Bultrug
Kruipend moerasscherm	Boomkikker	Otter	Meervleermuis	Dwergvinvis
Platte schijfthoren	Heikikker	Bosvleermuis	Rosse vleermuis	Gewone dolfin
Bataafse stroommossel	Kamsalamander	Franjestaart	Ruige dwergvleermuis	Gewone vinvis
Gevlekte witsnuitlibel	Poelkikker	Gewone baardvleermuis	Tweekleurige vleermuis	Griend
Groene glazenmaker	Rugstreeppad	Gewone dwergvleermuis	Vale vleermuis	Potvis
Rivierrombout	Zandhagedis	Gewone grootoorvleermuis	Watervleermuis	Tuimelaar
Houting	Bever	Kleine dwergvleermuis	Bruinvis	Witsnuitdolfijn

8. Beschermd andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)

De volgende 35 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.10 (NB: betreft uitsluitend als 'wild' gekwalificeerde plantensoorten; bron: *verspreidingsatlas.nl*):

Blaasvaren	Grote leeuwenklauw	Stofzaad	Grote modderkruiper	Grijze zeehond
Bokkenorchis	Karhuizer anjer	Schubvaren	Kwabaal	Steenmarter
Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Smalle raai	Ringslang	Waterspitsmuis
Brede wolfsmelk	Knolspirea	Stijve wolfsmelk	Boommarter	
Bruinrode wespenorchis	Moerasgamander	Tengere veldmuur	Damhert	
Dreps	Naakte lathyrus	Wolfskers	Das	
Echte gamander	Rozenkransje	Aardbeivlinder	Eekhoorn	
Glad biggenkruid	Ruw parelzaad	Grote vos	Gewone zeehond	

9. Soorten waarvoor in Zuid-Holland een vrijstelling geldt van beschermingsregime artikel 3.10

In Zuid-Holland is een vrijstelling van de verbodsbepalingen artikel 3.10 van toepassing op de volgende 22 soorten:

Bastaardkikker	Aardmuis	Egel	Konijn	Wezel
Bruine kikker	Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ree	Woelrat
Gewone pad	Bunzing	Haas	Rosse woelmuis	
Kleine watersalamander	Dwergmuis	Hermelijn	Veldmuis	
Meerkikker	Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Vos	

10. Geïntroduceerde soorten in Zuid-Holland

Soorten die zich door menselijk toedoen buiten hun natuurlijke areaal hebben gevestigd (geïntroduceerde soorten) vallen in Zuid-Holland niet onder de beschermingsregimes van artikel 3.1, 3.5 of 3.10, tenzij sprake is van een populatie die langer dan 50 jaren achtereen heeft standgehouden in de provincie (mond med. PZH, maart 2017). Voorbeelden in een Zuid-Hollandse context zijn beschermde plantensoorten uitgezaaid vanuit tuinen en Vroedmeesterpad, al dan niet moedwillig geïntroduceerd door terrariumhouders. Plantensoorten die lokaal zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Knollathyrus	Echte gamander	Bergnachtorchis	Wilde Weit
------------------------	------------	--------------	----------------	-----------------	------------

Diersoorten die zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' worden beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Boomkikker	Muurhagedis	Vroedmeesterpad	Quaggamosel	Aziatische modderkruiper	Blauwband
------------	-------------	-----------------	-------------	--------------------------	-----------

De beschermde status van soorten als Muskusrat (sinds 1975 gedocumenteerd voor de provincie) en Nijlgans (eerste geval in 1967) kan op grond van het bovengeschetste 50 jaar-criterium ter discussie worden gesteld.

11. Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgbeginsel (artikel 1.10 en 1.11) opgenomen: de intrinsieke waarde van soorten is vastgesteld in een doelbepaling en geldt voor alle soorten,

los van een beschermingsregime. Het is een algemeen geldende fatsoenseis die erop neerkomt dat redelijkerwijs vermijdbare schade aan en verstoring van planten en dieren moet worden voorkomen.